

B2-páholy

A nő, nem kis leegyszerűsítéssel, mint jelenség azonosítható a szépséggel. A szép amisztikumával, tehát a megfoghatatlansággal. Még akkor is, ha a szépség szó esztétikai elnagyoltságából ránézve nem minden nő szép, sőt, beszélhetünk egyenesen ronda nőről is. (Ez esetben cinizmus lenne mentségül felhozni a rút esztétikáját.) Mégsem véletlen, hogy a nőről (úgy általában) mint szépről emlékezünk meg, függetlenül attól, hogy az esztétikum arányosságainak mennyire felel meg arc, test, mimika, mozgás. A női szépség ugyanis sokfelől megközelíthető, azaz sokfelől tekinthető szépnek egy nő, akit egy másik, akár ellentétes nézőpontból, kimondottan csúnyának tekinthetnénk. Ezzel az ide-oda táncikálással persze nem sokra megyünk, legfeljebb azt a közhelyet erősítjük meg, hogy a nő mint olyan legalább annyira ellentmondásosságból épül föl, mint szinte minden egyéb élő a világon.

A női szépségről sokan és sokfélét írtak, sokan és sokfélét is fognak írni ezentúl is. Mi most, terjedelmünk rövidsége okán egyszerűsítsük le ezt a kérdés a női szépség fizikai jelenlétére, ott is elsősorban a médiában való megjelenésére koncentrálván, hiszen környezeti befolyásoló világunk számára (médiá) elsősorban ez az eladhatóság kritériuma.

A szép fizikai jelenléte általában az arányosság meglétével függ össze. A test, jelesen az arc két féltékének harmonizálásával, hajhordozottsággal, szem-száj-szemöldök-szempilla kiemelhetőségével, illetve magának a testnek az egymáshoz viszonyított arányaival. Ezek jószerével köszönőviszonyban sincsenek az adott emberpéldány, nő belső értékeivel, hogy a kifejezésnél maradjunk, belső szépségével. Természetesen egy ép lélek a sugárzásával, működésével széppé korrigálhat egy kevésbé szépnek mondható arcot, méltó hordozása érdekessé és izgalmassá teheti a test ideájához nem közelítő alkatot, de ez semmiképpen sem hozható össze a *kor-ideállal*. Az, hogy egyes korokban a nagy mell és széles csípő, vagy a hosszú láb és fiús felsőtest, a zuhogó haj vagy a kopaszságot közelítő tarka tüske a fejen, a macskaszem vagy a tág pupillás pislogás, a nyakig gombolt ruha vagy a köldökig láttató dekoltázs, a földig érő vagy a combtól vonalát alig eltakaró szoknya, a feszes blúz vagy a farmerre kidobott öt számmal a kelleténél nagyobb férfiling melltartó nélkül, a testhez tapadó elasztikus vagy a buggyos, az alsó lábszárig lelógó ülepű nadrág stb. stb. volt-van a nőiesebbnek tekinthető, sokáig tárgyalható, de aligha célra vezető utazás a női szépség körül.

Bevallom, engem mostanában egészen más izgat – leginkább elszomorít a nőből mint testből és jelenségből tárgyat és divat-matricát megkonstruáló, megcsináló média petpalack-technikája. Mit értek ezen? A női test – és most itt nem megyünk el a test általánosabb felfogása felé – egy ideje tárgyiasult, és nem önmagától létezőként kezelhető. A különféle beavatkozások, idegen, a megjelenést befolyásoló anyagok ottléte az arcon, a testen, sőt a testben, jelentősen elrajzolják azt a képet, amit a nőről kialakítani tudunk. Hogy konstruktívak legyünk, és ne bonyolítsuk a tárgyunkhoz való viszonyunkat, a média mindent eluraló és befolyásoló hatalma idején nem elég már konvencionálisan szépnek lenni – alakíthatónak kell bizonyulni; a média-szépséghez nem feltétlenül értékes, de mindenképpen napi (celeb) tartalmak vagy szenzációk szükségeltetnek mellékhatásként. Ennek megfelelően a női szépség már nemcsak életkorhoz kötött (a fiatalok szépek, az idősödők érdekesek, az öregek meg csúnyák), hanem kor-időszakokhoz is. Elöttem egy színes, szemléletbefolyásoló magazin címlapja: KIRÁLYI ESKÜVŐK a történelemben. Hat pár, tizenkét ember látható a képkockákon,

Boleyn Annától Erzsébet királynőig, esküvő-felhozatalban. Keresném Diana hercegnét rajta, aki azért mégiscsak, aki millióknak, aki álom és emberi példa, ragyogás és szenvedés a legmagasabb hőfokon! De nem, valami Meghan nevű modellt vagy kit találok helyette egy hercegecske oldalán „ebből a királyi fajtából”. Hogy ez mit jelent? Félhetően annyit, hogy a nő jelenség legalább annyira mulandóvá és cserélhetővé tárgyiasult, mint maga a szépség. Így lesz az amforából petpalack, eldobható, mi több, környezetszennyező mindennapi egyszeres használati tárgy. Nem is szeretnék visszagondolni ennek az írásnak az elejére...

Zalán Tibor

E számunk szerzői

- Bangha Imre** (1967) – indológus, Oxford
- Bánki Éva** (1966) – író, irodalomtörténész, Budapest
- Benkő Ildikó** (1966) – költő, magyartanár, Budapest
- Buji Ferenc** (1962) – egyéb, Nyíregyháza
- Csáji László Koppány** (1971) – író, antropológus, ügyvéd, Budapest
- Déri Balázs** (1954) – költő, műfordító, klasszika-filológus, muzikológus, Budapest
- Dezső Csaba** (1973) – indológus, Budapest
- Domokos Johanna** (1970) – költő, irodalmár, Cseresznyéshegy (Szováta)
- Dukay Barnabás** (1950) – zeneszerző, Budapest
- Dyekiss Virág** (1981) – néprajzkutató, dúla, Budapest
- Falvy Dávid** (1972) – italianista, történész, Budapest
- Frauhammer Krisztina** (1974) – néprajzkutató, Szeged
- Gyukics Gábor** (1958) – költő, műfordító, Szeged
- Hegedűs Gyöngyi** (1967) – orvos, költő, fotográfus, Budapest
- Hevesi Judit** (1990) – költő, szerkesztő, Regensburg
- Jász Attila** (1966) – költő, szerkesztő, Gerecse
- Jónás Ágnes** (1983) – újságíró, kutató, Budapest
- Kardos Gyöngyi** (1939) – keleti nyelvész és természetgyógyász, Párizs
- Kovács Ildikó Eszter** (1972) – műfordító, Budajenő
- Ladik Katalin** (1942) – költő, performer, színésznő, Budapest
- Rideg Zsófia** (1970) – dramaturg, fordító, Budajenő
- Seláf Levente** (1974) – romanista, Budapest
- Sepsi Enikő** (1969) – az irodalom- és kultúratudományok egyetemi tanára, Budapest
- Tivadar Pedro** (1957) – fotóművész, Königs Wusterhausen
- Turai Gabriella** (1987) – filológus-vallás-kutató, Greifswald
- Vály Sándor** (1968) – festő, multimediális művész, Helsinki, Trento
- Visky András** (1957) – költő, dramaturg, színházzsakértő, Kolozsvár
- Zalán Tibor** (1954) – költő, író, dramaturg, Budapest